

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport
T.a.v. Minister C. Helder en Minister E.J. Kuipers
Postbus 2000
12500 EA Den Haag
Nederland

Onderwerp: Erkenning en positionering anesthesiemedewerkers
Datum: 04-03-2022

Geachte mevrouw Helder en heer Kuipers,

In deze brief vragen we uw aandacht voor de positie en erkenning van de anesthesie verpleegkundige, een toelichting en een verzoek tot een onderhoud om onze zaak toe te lichten

Op 24 februari jongst leden werd door de European Specialist Nurses Organisation (ESNO) een congres georganiseerd¹ over de positie en rol van gespecialiseerd verpleegkundigen in Europa, met name gericht op de situatie tijdens en na de COVID-19 crisis. Tijdens dit congres werd duidelijk dat de professie van de 'nurse anesthetist' in Europa een sleutelrol heeft gespeeld in de opschaling van acute zorg en IC capaciteit. Dit werd eveneens uitgedragen door de voorzitter van de International Council of Nurses (ICN). Desondanks werd geconstateerd dat de positionering van de anesthesiemedewerker (nurse anesthetist) in Nederland achterblijft ten opzichte van Europa (en internationaal). Namens de ESNO wil ik uw aandacht vragen voor een betere positionering van de anesthesiemedewerker in Nederland in relatie tot de verpleegkundige beroepsgroep.

Over ESNO

De ESNO is een non-profitorganisatie en heeft als doel de kwaliteit van zorg en belangen van gespecialiseerde verpleegkundigen in Europa te bevorderen en te vertegenwoordigen. De ESNO biedt een effectief kader voor communicatie en samenwerking tussen zorgprofessionals, organisaties, instituten en instanties om professionele standaarden voor educatie en permanente kwaliteit ontwikkeling te bewerkstelligen. Door deze interprofessionele samenwerking met organisaties van belanghebbenden, en door gebruik te maken van wetenschappelijke kennis, wordt er tevens gestreefd naar erkenning van beroepskwalificatie. ESNO vertegenwoordigt de wederzijdse belangen van deze organisaties voor de bredere Europese gemeenschap in het belang van de Europese volksgezondheid.

ESNO implementeert langetermijnstrategieën en beleid om professionele ontwikkeling en gezondheidsprojecten in Europa op samenhangende wijze te bevorderen. Dit wordt bewerkstelligd door overleg met leden van de ESNO, bestaande uit de nationale verenigingen en organisaties van gespecialiseerde verpleegkundigen en zorgprofessionals, waaronder de Nederlandse Vereniging van Anesthesiemedewerkers (NVAM). Het netwerk van de ESNO bestaat uit een grote verscheidenheid aan verpleegkundige professies, gericht op de klinische beroepspraktijk, alsook op onderzoek, onderwijs en leiderschap en heeft ook formele relaties met Europese instituties zoals EMA. Daarnaast vindt gestructureerde samenwerking plaats met (internationale) organisaties en vertegenwoordigers van verschillende zorgprofessionals, zoals medisch specialisten, apothekers, paramedici en zorgmanagers.

De anesthesiemedewerker (nurse anesthetist)

¹ www.esno-congress.eu

De verpleegkundige zorgprofessie omvat de autonome en collaboratieve zorg voor individuen van alle leeftijden, groepen en gemeenschappen, zowel in ziekte als gezondheid, in elke denkbare setting en context. Verpleegkunde omvat het bevorderen van gezondheid, het voorkomen van ziekte en de zorg voor zieke, gehandicapte en stervende mensen. Aansluitend zijn het bevorderen van een veilige omgeving, wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek, het voorzien in onderwijs, en participatie in de vormgeving van het gezondheidsbeleid en gezondheidssystemen belangrijke verpleegkundige rollen. Een verpleegkundige is een zorgprofessional die een erkend studieprogramma heeft doorlopen dat een brede en solide basis biedt in de gedrags-, levens- en verpleegwetenschappen voor de algemene zorgpraktijk van de verpleegkunde.

Anesthesiemedewerkers bieden een uitgebreid zorgniveau dat verder gaat dan de zorgpraktijk van een generalistisch verpleegkundige, waarin deze zorgprofessional aanvullend is opgeleid. Anesthesiemedewerkers zijn direct betrokken in de preoperatieve, intra-operatieve en postoperatieve zorgverlening op alle niveaus van zorgcomplexiteit en in elke setting. Anesthesiemedewerkers verlenen directe anesthesiologische zorg aan patiënten voor een operatie, tijdens de bevalling van een pasgeborenen, trauma, acute zorg en noodsituaties, diagnostische procedures, en het beheersen van pijn. Daarnaast zijn anesthesiemedewerkers ook verantwoordelijk voor onderwijs, management en wetenschappelijke activiteiten.

De rol van de anesthesiemedewerker tijdens de pandemie.

Anesthesiemedewerkers zijn tijdens de COVID-19 crisis onmisbaar gebleken², omdat hun ervaring, kennis en kunde direct ingezet kon worden bij de intensieve verpleegkundige zorgverlening aan covid-patiënten. Expliciet bleek de anesthesiemedewerker een sleutel in de acute fase en in de oplossing van het tekort aan verpleegkundige zorg door intensive care verpleegkundigen, maar ook op de spoedeisende hulp afdeling, tijdens transporten van intensive care patiënten (MICU) en op de cohort-afdelingen. In Europees perspectief bleek (en blijkt) de anesthesiemedewerker breed inzetbaar als gevolg van de brede verpleegkundige basis waarover deze zorgprofessional beschikt. De uitwisseling tussen gespecialiseerde verpleegkundigen maakte dat continuïteit van zorg behouden kon blijven binnen de ruimte van de personele capaciteit. Deze beroepsmatige uitwisseling vindt ook plaats in Europese context.

Best practices

Een goed voorbeeld is de ontwikkeling van de anesthesiemedewerker (anesthesieverpleegkundige) in Zwitserland en Frankrijk³. In Zwitserland is bijvoorbeeld gekozen om de brede verpleegkundige basis weer onder het beroep van de anesthesiemedewerker te plaatsen waardoor betere en bredere inzetbaarheid kan worden gegarandeerd. Hiermee krijgt taakherschikking in de dagelijkse beroepspraktijk een gedegen en wettelijke basis. In andere Europese landen, zoals de Scandinavische landen, Duitsland, Luxemburg en de Mediterrane landen, is het beroep van de anesthesiemedewerker georganiseerd in een constructie van een gespecialiseerd verpleegkundige, op basis van de verpleegkundige zorgprofessie⁴. Essentieel is hierbij de zelfstandig functionele bevoegdheid welke wettelijk is geborgd. Zeker ten aanzien van het pakket van voorbehouden handelingen dat de “nurse anesthesist” op dagelijkse basis uitvoert. Deze kan ook voor de Nederlandse situatie van belang zijn. Zeker gezien de ontwikkelingen bij de inzet van de anesthesiemedewerker als sedatiepraktijkspecialist, tijdens de preoperatieve screening, of als ‘vascular access specialist’.

² <https://www.icn.ch/news/international-council-nurses-launches-nurse-anesthetists-guidelines>

³ https://ifna.site/app/uploads/2019/02/SNIA_Enquete_ENG_IFNA.pdf

⁴ <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/inr.12503>

Internationale uitwisseling

Uitwisseling tussen gespecialiseerd verpleegkundigen, zoals tussen de intensive care, spoedeisende hulp en operatieafdeling is essentieel voor een efficiënte en toegankelijke zorgorganisatie.

Gelijkwaardigheid en een brede verpleegkundige basis vormen daarbij de uitgangspositie en lijken voorwaardelijk. Door Europees in te zetten op dezelfde verpleegkundige basis wordt ook de uitwisseling en externe mobiliteit van zorgprofessionals tussen Europese landen mogelijk. Zelfs in NAVO verband zien wij dat de gespecialiseerd verpleegkundigen goed kunnen samenwerken, waarbij de verpleegkundige basis en erkenning essentieel zijn gebleken. Dit is niet alleen voor nu maar met name in relatie tot de toekomst 'preparedness'⁵ in volgende pandemische uitbraken. In deze context is het van evident belang dat er ook afstemming is in relatie tot 'cross border'

Dringende verzoek

Professionele standaarden⁶ zijn van cruciaal belang, omdat hiermee de opleiding, rollen, reikwijdte van de praktische zorgverlening, ethische aspecten en kwalificatie van een beroep worden gedefinieerd. Idealiter geldt dit ook voor de situatie van de anesthesiemedewerker in Nederland, waarbij een erkende verpleegkundige basis deze professionele standaarden omvat en gelijkwaardigheid kan uitdragen. ESNO roept Nederland op om als vooraanstaand land dat Europees als voorbeeld wil dienen voor goede doelmatige zorg om, in lijn met de Europese en internationale doelstellingen van de ICN, IFNA en de ESNO, de anesthesiemedewerker aan te merken als gespecialiseerd verpleegkundige.

We zouden graag met u een dialoog aangaan om dit belangrijke onderdeel van de gezondheidszorg te bepreken en horen graag van uw kant inzichten wat we kunnen gebruiken om het beroep van anesthesie verpleegkundige voor de toekomst te gaan borgen.

Hoogachtend,

Namens de voorzitter Adriano Friganovic

Directeur
Ber Oomen

European Specialist Nurses Organisation
Pontanuslaan 12
6821HR, Arnhem
Nederland
secretariat@esno.org
+31-(0)6-23343086

Cc: Vaste Kamer Commissie VWS

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_4672

⁶ <https://www.icn.ch/news/international-council-nurses-launches-nurse-anesthetists-guidelines>

Referenties

1. International Council of Nurses launches Nurse Anesthetists Guidelines, 25 May 2021
<https://www.icn.ch/news/international-council-nurses-launches-nurse-anesthetists-guidelines>
2. Validating international CanMEDS-based standards defining education and safe practice of nurse anesthetists: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/inr.12503>
3. Great survey France nurse anesthetists:
https://ifna.site/app/uploads/2019/02/SNIA_Enquete_ENG_IFNA.pdf
4. Temper the Specialist Nurses Heterogeneity in the Interest of Quality Practice and Mobility—18 EU Countries Study <https://www.mdpi.com/2227-9032/10/3/435>
5. European Health Emergency preparedness and Response Authority (HERA): Getting ready for future health emergencies https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_4672